

Psychologia kliniczna i osobowości

Psychologia kliniczna i osobowości podejmuje szerokie spektrum problemów, jakie napotyka człowiek we współczesnym świecie (kryzysy, konflikty, stres, zaburzenia psychiczne, zaburzenia osobowości itd.) oraz przygotowuje do samodzielnej pracy diagnostycznej i pomocy psychologicznej.

Studenci opanowują teoretyczną i praktyczną wiedzę umożliwiającą przeprowadzanie badań diagnostycznych oraz formułowanie opinii potrzebnych do celów leczniczych, terapeutycznych czy orzeczniczych.

W ramach specjalności zdobywają szeroki zakres wiedzy i umiejętności w zakresie metod diagnostycznych z obszaru pomiaru ilorazu inteligencji, struktury osobowości, temperamentu, lęku, agresji dotyczących zarówno dzieci i młodzieży jak i osób dorosłych.

Ponadto specjalność umożliwia rozwój umiejętności udzielania pomocy przy określonych zaburzeniach, prowadzenia programów profilaktyki psychologicznej i promocji zdrowia psychicznego oraz doradztwa psychologicznego.

Program studiów

Psychologia kliniczna człowieka dorosłego

Wykład poświęcony jest zagadnieniom z psychologii klinicznej. Przybliżona zostanie studentom problematyka pracobolizmu, wypalenia zawodowego, zespołu chronicznego zmęczenia, PTSD, FAS, zagadnienie śmierci i żałoby.

Psychologia kliniczna młodzieży

W ramach psychologii klinicznej młodzieży omawiane są problemy i trudności pojawiające się w tym okresie rozwojowym.

1. Okres adolescencji - jego specyfika w zakresie normy i patologii.
2. Mechanizmy psychologiczne tłumaczące zaburzenia okresu adolescencji.
3. Aktywność szkolna młodzieży i nieprawidłowości w realizacji obowiązku szkolnego: formy zespołu odmowy chodzenia do szkoły, diagnoza, przyczyny, natura zaburzenia, pomoc psychologiczna.
4. Zespół stresu pourazowego PTSD - kryteria diagnostyczne, natura zaburzenia, następstwa dla rozwoju młodzieży.
5. Zjawisko potraumatycznego wzrostu PTG.
6. Zaburzenia emocjonalne i zaburzenia nastroju (niepokój, lęk, depresja).
7. Zaburzenia zachowania, zachowania destrukcyjne i autodestrukcyjne młodzieży (agresja, autoagresja, przestępczość).
8. Uzależnienia od środków psychoaktywnych wśród młodzieży (nikotynizm, alkoholizm, narkomania).
9. Zaburzenia łaknienia (anoreksja, bulimia, ortoreksja) kryteria diagnostyczne, natura zaburzenia, formy pomocy psychologicznej.
10. Uzależnienia behawioralne (Internet, gry komputerowe, hazard, zakupy) wśród młodzieży.
11. Zachowania suicydalne (samobójstwa) w okresie rozwojowym: rodzaje, przyczyny, natura zjawiska, diagnoza, pomoc psychologiczna. Syndrom presuicydalny.

12. Śmierć bliskiej osoby i proces żałoby w okresie rozwojowym.
13. Rozwód jako źródło traumy i swoista forma osierocenia dziecka.
14. Zaburzenia identyfikacji psychoseksualnej - formy zaburzeń, epidemiologia, uwarunkowania, psychospołeczne funkcjonowanie tych osób, pomoc psychologiczna.
15. Zachowania seksualne młodzieży i problemy z tym związane (min. zjawisko zbyt wczesnego rodzicielstwa u adolescentów, niechciana ciąża, środki antykoncepcyjne i następstwa ich stosowania).
16. Zaburzenia psychiczne w chorobach somatycznych .
17. Zaburzenia psychotyczne okresu rozwojowego (psychozy dzieci i młodzieży).
18. Profilaktyka zaburzeń okresu rozwojowego.

Psychoterapia

W trakcie wykładu wprowadzającego w zagadnienia psychoterapii przybliżone zostaną studentom: problemy etyczne zawodu psychoterapeuty, proces kształcenia psychoterapeutów, Deklaracja Strasburska, formy terapii, relacja terapeutyczna i jej składniki oraz główne modele terapii. Ćwiczenia poświęcone są praktycznemu wykorzystaniu zdobytej wiedzy dotyczącej psychoterapii.

Psychologia rewalidacji

W ramach wykładu z psychologii rewalidacji przedstawiona zostanie problematyka związana z pracą z osobami z niepełnosprawnością. Zagadnienia podejmowane w ramach kursu obejmują problematykę osób z niepełnosprawnością intelektualną, osób z niepełnosprawnością ruchową, osób z ubytkami któregoś ze zmysłów (wzroku, słuchu) osób z zaburzeniami mowy oraz osób przewlekle chorych. Zasadniczym celem nauczania przedmiotu jest zapoznanie studentów z podstawowymi zagadnieniami teoretycznymi psychologii rewalidacji oraz z diagnostyką i terapią jednostek niepełnosprawnych.

Ćwiczenia poświęcone są praktycznemu aspektowi pracy z osobami z niepełnosprawnością. Zagadnienia podejmowane w ich ramach obejmują problematykę diagnozy i terapii osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności m.in. diagnoza potrzeb osób z niepełnosprawnością intelektualną, osób autystycznych, osób z niepełnosprawnością ruchową, osób z ubytkami któregoś ze zmysłów (wzroku, słuchu).

Interwencja kryzysowa

Interwencja kryzysowa, jako forma pomocy psychologicznej, polega na kontakcie terapeutycznym, skoncentrowanym na problemie wywołującym kryzys, czasowo ograniczonym, w którym dochodzi do konfrontacji osoby z kryzysem i do jego rozwiązania. Redukcja symptomów i przywrócenie równowagi psychicznej zapobiega dalszej dezorganizacji. Interwencja kryzysowa to działalność prewencyjna, związana z prewencją wtórną - zapobieganiem pogłębianiu się patologii w konsekwencji nierozwiązanych kryzysów.

Kurs prezentuje zagadnienia dotyczące interwencji w różnych sytuacjach życiowych i rodzajach kryzysów przeżywanych przez osoby.

Neuropsychologia

Rozwój najnowszych technologii medycznych oraz coraz większa wiedza na temat wpływu mózgu na to, co człowiek myśli, czuje, robi, mówi i jakie decyzje podejmuje, dał początek subdyscyplinie psychologii klinicznej jaką jest neuropsychologia. Przekazuje ona wiedzę teoretyczną oraz praktyczną na temat związku między zachowaniem człowieka a strukturami mózgu w normie i w patologii. Celem kształcenia jest poznanie neuronalnych podstaw procesów poznawczych, emocji oraz świadomych działań, a także nabycie umiejętności pozwalających na samodzielne posługiwanie się metodami diagnostycznymi i terapeutycznymi w praktyce klinicznej.

Psychologia kliniczna dzieci

Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży (do okresu adolescencji) porusza zagadnienia związane z trudnościami pojawiającymi się w tym okresie rozwojowym.

1. Rys historyczny psychologii klinicznej dzieci i młodzieży.
2. Specyfika diagnozy zaburzeń okresu rozwojowego.
3. Klasyfikacja zaburzeń okresu rozwojowego.
4. Sylwetka psychologa dziecięcego (wymagane cechy i właściwości).
5. Czynniki zaburzające rozwój dziecka związane z okresem ciąży i porodu.
6. Czynniki zaburzające rozwój dziecka związane z okresem postnatalnym.
7. Relacje rodzic-dziecko i ich znaczenie dla kształtowania się charakteru i osobowości (postawy rodzicielskie a rozwój dziecka).
8. Zaburzenia więzi i przywiązania w dzieciństwie (min. choroba sieroca).
9. Zaburzenia hiperkinetyczne - nadpobudliwość psychoruchowa - symptomy, natura zaburzenia, diagnoza i pomoc psychologiczna.
10. Przemoc wobec dziecka - formy (fizyczna, emocjonalna, seksualna, ekonomiczna, rytualna, cyberprzemoc), następstwa, diagnoza, pomoc psychologiczna.
11. Zaburzenia emocjonalne w okresie dzieciństwa (lęk separacyjny, lęk społeczny, uogólnione zaburzenia lękowe).
12. Mutyzm dziecięcy.
13. Tiki.
14. Zaburzenia kontroli nad zwieraczami: moczenie mimowolne, zanieczyszczanie się kałem.
15. Zaburzenia zachowania u dzieci (agresja, zachowania buntownicze).
16. Niepełnosprawność umysłowa.
17. Całościowe zaburzenia rozwojowe u dzieci (autyzm, zespół Reta, zespół Aspergera)

Parcjalne deficyty rozwojowe

Kurs prezentuje zagadnienie dotyczące niepowodzeń szkolnych, które rozpatruje się wieloaspektowo zarówno od strony przyczyn, objawów, jak i możliwości ich przewycięzania. Należy nadmienić, że dzieci mających trudności szkolne przybywa. Celem kursu jest prezentacja wiedzy, metod pomiaru oraz pomocy psychologicznej wobec dzieci ujawniających trudności szkolne.

1. Trudności i niepowodzenia szkolne (przyczyny, koncepcje wyjaśniające).
2. Kryteria diagnostyczne specyficznych zaburzeń rozwoju umiejętności szkolnych (według ICD-10).
3. Zaburzenie sfery motorycznej dziecka - stronność i orientacja w schemacie własnego ciała.
4. Zaburzenie percepcji wzrokowej dziecka.
5. Zaburzenie percepcji słuchowej dziecka.
6. Zaburzenie rozwoju mowy.
7. Zaburzenie procesów uwagi i pamięci.
8. Zaburzenie procesów integracji intrasensorycznej.
9. Nadpobudliwość psychoruchowa (ADHD) a deficyty parcjalne.
10. Zaburzenia emocjonalne wśród dzieci.
11. Zaburzenia zachowania.
12. Postawa rodziców i nauczycieli wobec trudności szkolnych dziecka.
13. Wskazówki do pracy z dzieckiem przejawiającym trudności szkolne.
14. Studia przypadków
15. Metody diagnostyczne: Metody diagnozy zaburzeń sfery motorycznej stronności i orientacji w schemacie własnego ciała, metody diagnozy zaburzeń percepcji wzrokowej, metody diagnozy zaburzeń percepcji słuchowej, metody diagnozy zaburzeń rozwoju mowy, metody diagnozy procesów uwagi i pamięci, metody procesów integracji intrasensorycznej

Technika Rorschacha w diagnozie psychologicznej

Poznanie metody projekcyjnej - Test Rorschacha, test plam atramentowych, stworzony w 1921 roku przez szwajcarskiego psychoanalityka, Hermanna Rorschacha. Na podstawie testu wnioskuje się o nieświadomych treściach psychicznych, cechach osobowości i zaburzeniach psychicznych (jest on używany w diagnozie klinicznej).

Poradnictwo psychologiczne

U początku wszelkiego pomagania jest pytanie o jego cel. Celem każdej interwencji jest doprowadzenie do zmiany, rozumianej jako rozwiązanie problemu jednostki. W jaki sposób doprowadzamy do zmiany zależy też od podejścia teoretycznego wyjaśniającego źródła zaburzeń zachowania.

Zagadnienia szczegółowe:

1. Analiza struktury procesu pomagania
2. Pomaganie profesjonalne i nieprofesjonalne
3. Czynniki wyzwalające gotowość do pomagania
4. Pomaganie a cel pomagania
5. Pomaganie jako proces i czynność
6. Elementy procesu pomagania
7. Dyspozycje pomagającego a dyspozycje wspomaganego
8. Czynniki decydujące o skuteczności pomagania
9. Podział źródeł zaburzeń zachowania wg Prochaska
10. Różne sposoby realizacji zjawisk zachodzących w procesie pomagania
11. Pomagający - umiejętności, dyspozycje, osobowość
12. Etapy i dynamika pomagania
13. Model psychoterapii jako specjalistycznej metody pomagania
14. Wgląd - etapy procesu wglądu, trudności z uzyskaniem wglądu, skutki (korzyści) wglądu
15. Trójkąt dramatyczny Karpmana

16. Pomaganie a zmiana

17. Zasoby człowieka a pomaganie, zmiana